

UDK 821.163.42.09 Balaž, J.

811.163.42'282.4'42(437.6)

Rad primljen za tisak 15.09.2002.

Čakavska rič, Split, 2002, br. 1-2

Izvorni znanstveni članak

Original scientific paper

Recenzenti: Josip Lisac, Joško Božanić

Sanja Vulić

Zagreb

O PJESNIŠTVU I PJESNIČKOM JEZIKU JURE BALÁŽA

U radu se analiziraju osnovne poetske, te posebice jezične značajke u pjesmama Jure Baláža, novoga autora iz žedova Hrvata u Slovačkoj. Razmatra se zastupljenost pjesnikova rodnog čakavskog idioma u njegovoj prvoj pjesničkoj zbirci *Vrát'anje domuom*, jer je riječ o pjesniku koji je rodom iz Novoga Sela. Također se razmatra i utjecaj slovačkoga jezika na jezik Baláževih pjesama.

Poznato je da su u posljednjem desetljeću 20. stoljeća, Hrvati iz Novoga Sela u Slovačkoj objavili niz knjiga, među kojima su bili vrlo zapaženi etnološki zbornici i zbirke pjesama dr. Vilijama Pokornoga. Zbirka **Vrát'anje domuom** iz 2002. godine upoznaje nas s još jednim suvremenim novoselskim (*novosielskim*) pjesnikom – Juro Balážem. Zanimljivo je da je u toj zbirci jedna pjesma, pod naslovom *Teška*, posvećena upravo dr. Vilijamu Pokornom, zvanom Tica. Premda su obojica Novoselci (*Novosielci*), i premda je kao jezična osnovica obojici pjesnika poslužio njihov rodni čakavski novoselski govor, Balážev se pjesnički jezik u stanovitoj mjeri razlikuje od pjesničkoga jezika V. Pokornoga. Naime, dr. Pokorný u svojim pjesmama svjesno nastoji što je više moguće sačuvati jezičnu čistoću i autohtonost staroga hrvatskoga novoselskoga izričaja. U tom nastojanju izbjegava slovakizme što je više moguće. Za razliku od toga pjesnika, njegov sumještatin Juro Baláž ne teži takvu dotjerivanju svoga pjesničkoga jezika nego piše spontano, onako kako Novoselci danas govore. Zato njegov pjesnički jezik obiluje slovakizmima i brojnim lokalnim izrazima, pa je malo teže razumljiv Hrvatima izvan Slovačke. Međutim, ta je osobina Baláževa jezika nedvojbeno izazov ljubiteljima poezije da proniknu u bit njegova pjesništva.

Predstavljajući se javnosti svojom prvom zbirkom **Vrát'anje domuom**, Juro Baláž objelodanjuje svojih 78 pjesama. Kako nam već sâm simbolični naslov zbirke

kazuje, autor se svojim pjesništvom vraća u Novo Selo svoga djetinjstva, ponovo u mislima proživljujući stare običaje, lokalitete i ljude kakvi su nekoć bili. Te su pjesme trajni spomenik pjesnikovih razmišljanja, čežnji, uspomena i radosti. Kroz njih doživljavamo duhovni svijet novoselskoga Hrvata koji snažno voli svoje selo, svoju zemlju koju obrađuje, svoju obitelj i širu familiju, koji se veseli susjedima i prijateljima, i sa sjetom sjeća nekadanjega načina života, nekadanje novoselske svakodnevice.

Balážove se pjesme mogu podijeliti u više tematskih skupina. Jedna od njih sadrži pjesme u kojima pjesnik, koji je inače izrazito sklon refleksivnoj lirici, razmišlja o prolaznosti. Takva je npr. pjesma *Čás*, ili npr. jedna od većih pjesama u zbirci naslovljena *Stári Grbar*. U toj prigodnoj pjesmi, koja je osebujna rođendanska čestitka, naročito je zanimljiva 3. kitica u kojoj pjesnik lamentira o sreći i starosti, preporučujući umjerenost jer u starijoj dobi i prevelika sreća, odnosno uzbuđenje može biti pogubno:

*Sritie ur jáko ne.
Imamo stáre srca
a čuda sritie škuodi.
Aj gruojzu je teško
kad veť zaruodi.*

U drugoj su tematskoj cjelini pjesme posvećene starim obrtima o kojima pjesnik vrlo često progovara. Među njima su i oni koji nezaustavljivo izumiru, a pjesnik o njima pjeva izrazito lirski. Za ilustraciju može poslužiti 2. kitica pjesme *Andi Miloševit'* u kojoj pjesnik otkriva svoju nostalgiju za kovačkim obrtom i ugođajem nekadanjih kovačnica:

*Lipuvskoj ciestici falí, kad se po njuoj
ne huodi,
a kovávnici vrúte kliš'e va vodi.*

Čini se da je nestanak klasičnih kovačnica i kovačkoga obrta postao omiljenim motivom i poetskim nadahnućem suvremenih čakavskih pjesnika. U tom smislu Baláza možemo usporediti s mladim bračkim pjesnikom Sinišom Vukovićem i njegovim pjesmama *Izāšli su iz kovač'je* te *Kovāč i kovač'ja*. To su inače dvije početne pjesme u njegovoj pjesničkoj zbirci *Diladūr*, koja je objavljena 2001. g.

Vrativši se ponovo motivima u pjesništvu J. Baláza, možemo reći da taj pjesnik rado pjeva i o ženi. Tu je moguće izdvojiti zanimljivu istoimenu pjesmu *O ženi* koja se sastoji od šest dvostih formiranih u obliku kitica/strofa. Pjesnički je opis žene usklađen s prirodom kao pjesnikovim životnim ambijentom. Ženska je draž simbolizirana kapljicom meda, dok pčela metaforizira muškarca, npr. u posljednjim dvjema kiticama:

*Na tvoji úsnica
mieda kápljica*

*Okušala pšela
káplju ziela.*

Vrlo je zanimljiva i pjesnikova pejzažna lirika. Baláza pjesnički nadahnjuju i lokalni puteljci i cestice, čije ga vijuganje podsjeća na vijuganje zmije, pa čak i na žensko koketiranje. Tu je moguće izdvojiti pjesme *Mitlmonka* i *Nímam kámo*. Ovom ćemo prigodom navesti karakteristični detalj iz pjesme *Mitlmonka*:

*Povrti se, kačina,
kúkne na Murávu prokšeno, koketka,
po súnci se prenevíja...*

Toj tematskoj skupini pripadaju i pjesme *Vrtova I* i *Vrtova II* u kojima pjesnik, sjećajući se djetinjstva, uživa u slatkim plodovima svoga vrta, npr. u pjesmi *Vrtova I* gdje kraj druge kitice glasi:

*...na kupinjá kod máli jázvac maškrti
a pák, záč je tako rád va vrti.*

Prema zemlji koju obrađuje, pjesnik se odnosi gotovo zaljubljenički, npr. u pjesmi *Sedlják a zemlja* iz koje, za ilustraciju, izdvajamo posljednja četiri stiha:

*Neka ju duší
a mojenka.
Neka si uon njú
a ona niega záme.*

O pejzažu Novoga Sela i okolice riječ je i u pjesmama *Protulite* I i II, odnosno *Jesen I* i *II*. Kratka pjesma *Protulite II* doslovce odiše pjesnikovom radošću zbog ponovnoga buđenja prirode:

*Súnce kod žumánce
nakúka v okánce.*

*Na tánce zovie
aj tie, aj onie
aj ovie.*

Jednako je uspio jesenski ugođaj u kratkoj pjesmi *Jesen I*:

*Pádaju kápljice
tuckáju na stákla.
Na Kobili magla.
Jesen ide.
Gvišna, nenágla.*

Radost zimskoga, snježnoga ugođaja otkriva nam pjesma *Sníg*, već od prve kitice:

*Páda a páda.
Sam ráda.
Sam ráda da páda.*

Istoga je sadržaja i kratka pjesma *Zimska* s rimom *a a b b c c d d*. Zbog želje za rimom u prva je dva stiha ostvarena svojevrsna igra riječi:

*Sníg, sníg, snígulja
pádaj na vrt, aj puolja.*

Brojne su Balážove pjesme uspjele sličice pojedinih lokaliteta u poljima i brjegovima oko Novoga Sela. Jedna od takvih je i pjesma *Hudiján* u kojoj je riječ o rodama, a prva je kitica koncipirana na način svojevrsne zagonetke:

*Na Zamláki gospodini
o jednuoj nogi
z dužičkimi zobáki.*

Završetak je pjesme intoniran blago humoristički:

*Akorad žábe ne jáko ráde
nadgledaju ovie paráde.*

Može se reći da je u Balázevoj zbirci jedna skupina pjesama koncipirana u obliku zagonetki. Takva je npr. i kratka pjesma *Koza* koja se sastoji od dva dvostiha:

*Ima ruoge, ní to vrág.
Ima hupe, ní to drák.*

*Pošmieka si na agácovoj kitici.
Domuom skoki - skok po grbici.*

Toj skupini pripada i pjesma *Da bi?* od tri dvostiha:

*Ima to neg jedno úho,
ale aj tuo konc glúho.*

*Sránja riedko, sránja guštie,
duhu neg po mrvu púšte.*

*Dajča se mi v glávi kotúlja.
Míslim, da je to - črepulja.*

Među kratkim pjesmama valja izdvojiti i pjesmu zagonetku *Očálji*:

*Dví tištála za ušijami.
Dvá na vlás jednáki ribnjaki,
med njimi mostác kod pod Rakitami.
Puored ne znate ča to je?
Ví ne puoznate očálje?*

Istoga je tipa i pjesmica zagonetka *Žlica* u kojoj je, kratkim stihovima s rimom *a b a b c d d* ostvaren izvanredan pjesnički ritam:

*Jednúč v hubi,
jedúč v pládnji.
A práuha ju prvi,
tako isto zádjni.*

*Jednáko vrídna -
driviéna, či zláta,
bídna, či bogáta.*

Jednu od tematskih skupina u zbirci sačinjavaju i pjesme o životu u kući, u domaćinstvu. Takva je npr. pjesma *Neg se práši...* u kojoj je riječ o tzv. ženskim kućnim poslovima i o privilegiranosti muške djece. Nakon opisa što sve ženski članovi obitelji moraju toga dana u kući obaviti, završetak je pjesme u posve drugom tonu:

*Neg já ništ ne muoram, lebo sam Martin.
A oš aj záto, da sam tatkov sín.*

Balázu je vrlo omiljela i kulinarska tematika, kao npr. u pjesmi *Jajcuovi*:

*Jajcuovi rizanci? to je lahko dielo.
Rezneš jájce v pánvicu, žúto, lebo bielo.
A pod jájce másti suzu,
pák se buolje fúžu.
Zelene šalátie zá puol vajdlina.
V noči na vieži lúft vrídan cájzlina.*

Neke nam pjesme otkrivaju i pojedina novoselska pučka vjerovanja. Takva su npr. posljednja dva stiha u pjesmi peterostihu pod naslovom *Hámborak*:

*V ríbnjaki su ribe,
na potuoki ráki,
va knjižica dráki.
Ale na Hámborki.
Kljebe a buosorke.*

U zbirci su u većem broju zastupljene i humoristično intonirane pjesme. Takva je npr. kratka pjesma *Posuda*:

*“Posud, brátac, stovicu.”
“Neg pedesietku imam
čluoviče muoj túžân.”
“Ne válja. Dáj ju simo
a oš pedesiet teš mi ostat dúžân.”*

Za ilustraciju te tematske skupine dobro može poslužiti i pjesma *Imam to neg já?*:

*Já ti duojdem v Selo.
Ne znam ča je to za dielo,
ale ti mi z ničegar ništ
záčne bit veselo.*

*Škúro záčne bit bielo,
tanko je vaj debelo.
A najednúč o četirí ráno
pruojdeš od jáčke - v dielo.*

Vrlo su rijetke pjesme koje nisu povezane s Novim Selom ili pak njegovom okolicom. Takva je npr. poduža šaljiva pjesma o poznatom austrijskom dirigentu Herbertu von Karajanu, pod naslovom *Kad sam býl v Bieči*. U prvih šest kitica na groteskan se način opisuje sám čin dirigiranja, npr. u prvjoj:

*Tákov jedán zluočest
je támo stál,
áj natriesal je se
a s páličicu grozil,
da te je fest.*

U sedmoj se kitici razotkriva da je u pjesmi opisan slavni dirigent:

*Uov isti najadán,
sad me napálo
je býl nikakov Karaján.*

Balázeve pjesme sadrže brojna lokalna zemljopisna imena, a također imena i nadimke njegovih znanaca iz prošlosti i sadašnjosti. Takav osobni pristup pjesništvu, donekle ga udaljuje od šire čitateljske publike kojoj nije uvijek jednostavno proniknuti u osebujni svijet novoselskih Hrvata. Međutim, brojne općeljudske teme kojima je Baláž u svom pjesništvu zaokupljen, približavaju njegovo djelo i čine ga razumljivim i onim ljubiteljima poezije koji ne poznaju pjesnikov rodni kraj, ali vole hrvatsku riječ, i sveukupnu hrvatsku književnu baštinu sa svim njenim jezičnim specifičnostima koje su uvjetovane složenim povijesnim okolnostima u kojima je ta književnost nastajala i nastaje.

Usto valja naglasiti da je ovim novoselskim pjesmama pridodan svojevrsni objasnidbenik abionima, i to u prvom redu toponima, tj. različitih lokalnih zemljopisnih imena, a također hrematonima i blagdanskim imena koja se u pjesmama spominju.

Jezične osobitosti Baláževa pjesništva:

Već je spomenuto da je Baláževo pjesništvo temeljeno na današnjem izvornom novoselskom čakavskom govoru. Govor Novoga Sela u Slovačkoj pripada rubnomu poddijalektu srednjočakavskoga dijalekta čakavskoga narječja. Riječ je o dijalektu koji karakterizira specifični ikavsko-ekavski refleks jata, a realizacija jedne od dviju mogućnosti uvjetovana je raspodjelom fonema. Ikavski se refleks jata susreće npr. u riječima *človik*, *sviduok*, *svi'a*. Budući da se u novoselskom govoru dugo *e* redovito zatvara što rezultira dvoglasom *ie*, i u Baláževu se pjesništvu realizira taj dvoglas u refleksu jata npr. *ciesta*, *lietos*, *želiezo*, a i inače, npr. *čiekat*, *čierno*, *pieta*. Dugi se samoglasnik *o* u novoselskom govoru također zatvara i realizira dvoglas *uo*. U Baláževu je pjesništvu to vidljivo već u samom naslovu zbirke u riječi *domuom*, a naravno i u brojnim drugim primjerima: *dvuor*, *pruosit*, *puoznat* itd. Dočetno se *-l* također čuva u skladu s novoselskim govorom, npr. *našal*. Pošto u novoselskom govoru izostaju afrikate *ć* i *đ*, umjesto kojih se ostvaruju *t'* i *d'* neafrikatnoga izgovora, Baláž u svom pjesništvu također bilježi te glasove, npr. *kliš'te*, *potuočit'*, *viet'i*, *vrat'anje*, *vru'te*, *hr'da*, *and'elak*, *posud'uju* itd. Poput ostalih čakavaca, i Baláž provodi promjenu *že>re* u prezentskim oblicima glagola *moći*, pa su u njega uobičajene realizacije tipa *muore*, *muoremo* u značenju 'može, možemo' i sl. U ovoj pjesničkoj zbirci akcenti nisu zabilježeni, ali je vrlo često označeno mjesto (najčešće dugoga) akcenta znakom ' , a ponekad i nenaglašena dužina (npr. *vrídân*).

Naravno, u Baláževu pjesničkom jeziku susrećemo i niz općeprepoznatljivih čakavizama kao što je npr. *crikva* 'crkva' (prema starocrkvenoslavenskoj *crьky*, gen. *crьkьve*) ili prezentski oblik *zamem*, *zameš...*, odnosno imperativni *zam* 'uzmi', od glagola *zet* 'uzeti'. Pritom valja napomenuti da se drugo lice jednine imperativa redovito ostvaruje bez dočetnoga *-i* što pokazuje i upravo navedeni primjer. Niječni imperativni oblici tvore se pomoću oblika *nekaj*, *neka...* i infinitiva, npr. *nekajte se plakat*. Zanimljiv je i izostanak prijevoja u prezentskom obliku *nesiem* (prema starom infinitivnom obliku *nesti*) u značenju 'nosim', npr. *nesiem čiste ruke a*

praznu košaru. U zbirci susrećemo i glagol *odat se* u značenju 'udati se' koji je također čest u čakavaca. U značenju 'gdje' rabi se čakavski oblik *kade*.

Zamjenica *ča* je redovita te prepoznatljiva i u vezama s prijedlozima, npr. *nač* u značenju 'našto', *zač* 'zašto' i sl. Uz novoselsku zamjenicu *gduo* u značenju 'tko' (koja je inače uobičajena u sjeverozapadnim čakavskim govorima u Hrvatskoj te u gradišćansko-hrvatskim govorima), Baláž rabi i svezu *nigduor* u značenju 'nitko'. Umjesto u štokavskom uobičajenoga prijedloga *u* rabi tipično čakavsko *va* ili pak *v*, npr. *va vodi*, *v kuhinji*. Poput mnogih drugih čakavaca, i ovaj pjesnik rabi imenicu *klišće* (u značenju 'klišesta') u množinskom obliku ženskoga roda. Od padežnih oblika ne poznaje vokativ pa se u toj službi rabe nominativni oblici, npr. *Dica moja!* u značenju 'Djeco moja!'. Od ostalih padežnih oblika valja spomenuti Lsg. s karakterističnim nastavkom *-i* u imenica svih rodova, npr. u srednjem rodu *v dieli*, *va Nuovom Seli*, *va stanji*, *na sunci*. U Gpl. muškoga roda nastavak je *-ov*, npr. *kolačov*, odnosno *-ev*, npr. *punu glavu Božitev*, a u Gpl. imenica ženskoga roda nastavak je uglavnom *-ø*, npr. *svit'* (prema Nsg *svita*). Zbirni broj *četvero* sklanja se/deklinira skupa s imenicom na koju se odnosi, npr. N *četuora dica*, A *četuoru dicu*. Infinitivni je oblik redovito bez završnoga samoglasnika *-i* i izjednačen sa supinskim oblikom, npr. *okapat*, *stat* itd. U skladu s čakavskom tradicijom, blagdansko ime *Tijelovo* zabilježeno je u obliku ženskoga roda, tj. *Tielova - na Tielovu*. Prilog *najvet'* (u značenju 'najviše') reduciran je, pri izvođenju glagola, samo na prefiks *naj-*, npr. *najvolit* u značenju 'najviše voljeti'.

Umanjenice ženskoga roda u Baláza su često izvedene sufiksom *-ica* kako je to uobičajeno u hrvatskom jeziku, npr. *ciestica*, *kapljica*, *ručica*. Ponekad u sukladnim primjerima alterniraju hrvatski sufiks *-ica* i slovački *-ička*, npr. *babica* i *babička*. U nekim su pak primjerima prevladale poslovačene umanjenice tipa *hlapečak* u značenju 'dječačić', odnosno *maminka* (prema slc. *maminka*) u značenju 'mamica', *tatko* (prema slc. *tatko*) u značenju 'tatica'. Pridjevski su sufiksi također ponekad zamijenjeni slovačkima, a mogu se vezati i uz hrvatsku tvorbenu osnovu, npr. *vrtova* u značenju 'vrtna'. Pod utjecajem slovačkoga, Baláž rabi i prefiks *zi-* umjesto hrvatskoga prefiksa *iz-*, odnosno njegove fonološke inačice *is-*, npr. *zimirit - zimiril* 'izmjeriti - izmjerio' (prema slc. *zmerat'*), *zitiesat* 'istezati' i sl. Slovački se utjecaj pri tvorbi glagola očituje i u zamjeni hrvatskoga prefiksa *raz-* slovačkim prefiksom *roz-*, npr. *rostiezat*.

Jedna od značajki novoselskoga govora, koja se očituje i u Baláževu pjesništvu, jest uporaba povratne zamjenice prije nenaglašenoga oblika osobne zamjenice u

tom govoru, npr. *zlo se mi piše*. U skladu s novoselskim govorom, Baláž rabi sintaktički sklop *ča je ovo za ljudi* u značenju 'kakvi su ovo ljudi'. Takav sintaktički sklop zapravo je germanizam nastao prema njem. sintagmi *was ist das für* u značenju 'kakav'.

Leksik Baláževih pjesama također nam otkriva značajke novoselskoga govora. Njegovu osnovicu sačinjava leksički fond koji je danas karakterističan za gradišćanskohrvatske govore u cjelini, ili barem za pojedine skupine, npr. *gora* u značenju 'šuma', *jačit* u značenju 'pjevati', *jačka* u značenju 'pjesma', *kiritof* u značenju 'crkveni god', *kriljačit* u značenju 'šeširić', *muka* u značenju 'brašno', *ništ vridan* u značenju 'beskoristan', *paštit se* u značenju 'žuriti se', *petešit* u značenju 'pjetlić', *pratež* u značenju 'odjeća', *sranjat se* u značenju 'skrivati se', *škadanj* u značenju 'štagalj, sjenik' itd. Tom leksičkom fondu pripadaju i prilozi *ur* u značenju 'već', npr. *ur bižim* u značenju 'već jurim'; zatim *neg* u značenju 'samo', npr. *neg jedna je grbava* u značenju 'samo jedna je grbava', *človik neg dielovan* u značenju 'samo radišan, vrijedan čovjek'. Gradišćanskohrvatskomu korpusu pripadaju također izrazi i sklopovi kao npr. *imat lazno* u značenju 'imati vremena', *čas biži* u značenju 'vrijeme leti, juri', *puol druga žlica* u značenju 'jedna i pol žlica'.

U pjesmama nalazimo i neke davno prihvaćene germanizme, npr. *ertefin* 'krumpir', odnosno pridjev *ertefinov* 'krumpirov' prema austrijskonjemačkom nazivu *Erdapfel*, kao i one više ili manje novijega datuma, npr. *fest* 'prilično' (prema njem. *fast*), *konc* 'potpuno, posve, sasvim' (prema njem. *ganz*), *luft* 'zrak' (prema njem. *Luft*), *prauhat* 'trebati' (prema njem. *brauchen*). Utjecaj njemačkoga očit je i pri izricanju složenih brojeva jer su prvo navedene jedinice, a zatim desetice, npr. *devetpedesiet* u značenju 59 (prema njem. *neun und fünfzig*). Neki su germanizmi prihvaćeni u novoselskom govoru, a time i u Baláževu pjesničkom jeziku, preko slovačkoga. Takva je npr. riječ *strom* (prema slc. *strom*) u značenju 'drvo, stablo', koja potječe od njemačkih riječi *Stamm* i *Strunk* u značenju 'deblo'. Inače, najnoviji leksički sloj sačinjavaju brojni slovaki, npr. *alebo*, odnosno skraćeno *lebo* (prema slc. *alebo*) u značenju 'ili', *brana* (prema slc. *brána*) u značenju 'vrata', *buosorka* (prema slc. *bosorka*) u značenju 'vještica', *drak* (prema slc. *drak*) u značenju 'zmaj', *hlib* u značenju 'kruh' (prema slc. *chlieb*), *huba* (prema slc. *huba*) u značenju 'gubica', odnosno figurativno 'usta', *hut* (prema slc. *chut*) u značenju 'tek', *kukat* (prema slc. *nakúkat*) u značenju 'viriti', *omáčka* (prema slc. *omáčka*) u značenju 'umak', *rano* (prema slc. *ráno*) u značenju 'jutro', *veža* (prema slc. *veža*) u značenju 'toranj, zvonik', *zobak* (prema slc. *zobák*) u značenju 'kljun' itd.

Slovački se utjecaj očituje i u uporabi imenice *sedljak* (prema slc. *sedliak*) u značenju 'seljak'. Naime, u slovačkom je jeziku sačuvan praslavenski korijen *sedl-*, dok je u hrvatskom jeziku ispao suglasnik *d* iz skupa *dl*. U službi sastavnoga veznika i Baláž rabi slovačku sukladnicu *a*, npr. *piesak je tiepal a suh* ('pijasak je topao i suh'), *sedljak a zemlja* ('seljak i zemlja') itd.

Već je spomenuto da Balážove pjesme sadrže mnoštvo onomastičke građe, bionimne i abionimne. Od bionimne građe zastupljeni su antroponimi, teonim *Buog* i marionim *Majka Marijica*. Među antroponimima ima osobnih imena, nadimaka i prezimena, te skupnih antroponima. Od osobnih se imena spominju ženska osobna imena *Barbora, Jana, Jožula, Milica, Milka*, a neka su među njima već posve poslovačena, npr. *Katka, Mariška, Morka, Zuzka*. Među muškim osobnim imenima spominju se *Andi, Marko, Martin, Tomaš i Vendel*. Tu su još nadimci *Ribar, Tica i Vrana* te prezime *Milošević*. U sklopu skupnih antroponima nekoliko je muških etnika, npr. *Dubravec, Grbar, Lamuočan, Novosielac*. Među abionimnim natuknicama brojni su toponimi, zatim hrematonim *Svieti Ivanje* i blagdansko ime *Tieluova*. Od toponima česti su ojkonomi, uključujući i egzonim *Bieč*, te anojkonimi. Ostali su ojkonomi *Grba, Na Slovinci, Novo Selo, Dubrava, Lamuoč, Zuora*. Anojkonima ima više vrsta, tj. mikrotoponima (polja *Gruntovske, Kamenjače, Na Zamlaki, Pod Rakitami, Primuravske*, zatim *Ticin škadanj*, pa hidronima (*Jazero, zdenac Pri Mariji, rijeka Murava*), oronima (*Hamborak, Kobila, Peskovec, Sandberg*) i hodonima (*Lipuvoska ciestica, Kamenjita, Muriecki muost*) i kamenolom (*Mitlmonka*).

Zaključak:

Motreći Baláževo djelo kao književni fenomen, možemo zaključiti da među pjesmama ima uspelih ostvarenja, ali i pjesama manje umjetničke vrijednosti. Međutim, to se djelo ne smije gledati izolirano, tj. izvan okružja u kojemu je nastalo. Valja imati na umu da je to okružje jedna manjinska narodna zajednica, koja već pola tisućljeća živi ne samo geografski daleko nego, u najvećem razdoblju svoga postojanja, i duhovno izolirano od matičnoga naroda i domovine, a u novijoj povijesti izolirano čak i od gradišćanskohrvatske zajednice. Zato ova zbirka pjesama predstavlja i treba predstavljati kulturni događaj. Ta je knjiga, kao i ostala izdanja Hrvata u Novom Selu, važna ne samo kao jedno od sredstava za očuvanje nacionalne svijesti novoselskih Hrvata u Slovačkoj nego i kao poticaj za njegovanje hrvatskoga jezika, osobito u mlađega naraštaja. Nadamo se i vjerujemo da će književno djelo i trud Jure Baláža biti mnogostruko blagoslovljeni.

Literatura:

Krátki slovník slovenského jazyka, Veda vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava, 1989.

Iva Lukežić: *Čakavski ikavsko-ekavski dijalekt*, Izdavački centar Rijeka, Rijeka, 1990.

Sanja Vulić, Jezična analiza književnoga djela Viliama Pokornog, *Čakavska rič*, god. XXIX, br. 1, Split, 2001., str. 37-46.

Sanja Vulić i Bernardina Petrović, Slovački elementi u čakavskim govorima Hrvata u Slovačkoj, *Riječ*, god. 4, sv. 1, Rijeka, 1998.

Sanja Vulić i Bernardina Petrović, *Govor Hrvatskoga Groba u Slovačkoj, Korabljica 5*, Zagreb, 1999.

Language Analysis of the Literary Works of Jure Baláž

Summary

In the paper the author analyses the presence of the Čakavian idiom of Novo Selo in the works of Juro Baláž, the Croatian poet from Novo Selo in Slovakia, as well as the influence of Slovak on the language of these works.

Sulla poesia e il linguaggio poetico di Jure Balaž

Riassunto

Lo studio analizza la presenza dell'idioma ciacavo di Novo selo nelle poesie di Jure Balaž, letterato croato di Novo selo in Slovacchia, e anche l'influenza della lingua slovacca sulla lingua delle poesie di Balaž.

Podaci o autoru:

Sanja Vulić radi u Zavodu za lingvistička istraživanja HAZU u Zagrebu, ul. Ante Kovačića 5, kao suradnik na projektu Istraživanje hrvatskih dijalekata čiji je voditelj akademik Milan Moguš. Kućna adresa Lastovska 11, tel: 01/485 212